

U s n e s e n í

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zdeňky Sedlákové a soudců JUDr. Ivety Jiříkové a JUDr. Tomáše Strouhy v exekuční věci

oprávněné: **Česká kanceláře pojistitelů**, IČ: 70099618
se sídlem Na Pankráci 1724/129, 140 00 Praha 4
zastoupené advokátkou Mgr. Veronikou Andělou Nedbalovou, LL.M.
se sídlem Novodvorská 994/138, 142 21 Praha 4 - Braník

proti

povinnému: **R.V.**, narozenému XXXXX
bytem XXXXXX

za účasti
manželky
povinného: **D.V.**, narozené XXXXX
bytem Na Výsluní 207, 251 66 Mirošovice

pro 1.874 Kč s příslušenstvím a pro 3.158 s příslušenstvím,
o odvolání oprávněné proti usnesení Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 19.6.2018, č.j.
10 EXE 3492/2013-53,

takto:

Usnesení okresního soudu **se zrušuje** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením okresní soud ve výroku v odst. I. částečně zastavil exekuci co do způsobu jejího provedení postižením účtů manželky povinného u peněžních ústavů, podle exekučních příkazů pověřené soudní exekutorky č.j. 091 EX 4783/13-63 a č.j. 091 EX 4783/13-64, výrokem v odst. II. exekuci částečně zastavil co do způsobu jejího provedení postižením účtů manželky povinného u peněžních ústavů, na základě exekučních příkazů pověřené soudní exekutorky č.j. 091 EX 1012/16-30 a č.j. 091 EX 1012/16-31, přičemž tak učinil s odůvodněním, že po uzavření manželství mezi povinným a jeho manželkou se uplatní dle smlouvy mezi nimi uzavřené režim oddělených jmění. Společné jmění manželů tedy vůbec nevzniklo, navíc pokud společné jmění neexistuje, nemohou se na postiženém účtu manželky povinného ani zčásti nacházet prostředky, které by do něj náležely. Výrokem v odst. III. bylo stanoveno, že manželka povinného nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož oprávněná zastavení exekuce procesně nezavinila.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková

2. Proti tomuto usnesení se odvolala oprávněná podáním ze dne 27.7.2018. Upozorňuje, že exekvované pohledávky vznikly ještě před zveřejněním smlouvy o zakotvení režimu oddělených jmění v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, protože soudní exekutorka nemůže v souladu s § 42 odst. 3 e.ř. z takovéto smlouvy vycházet. Exekvovaný dluh vznikl povinnému před uzavřením manželství, protože dle § 732 o.z. je přípustné postihnout za účelem jeho vymožení společné jmění manželů, a to do výše, již by představoval podíl dlužníka při vypořádání společného jmění ve smyslu § 742 o.z. Jedná-li se tedy o dluh, pro nějž lze postihnout společné jmění manželů, byť v omezeném rozsahu, a nelze-li přihlídnout k modifikační smlouvě, pak je přípustné postihnout i účty manželky povinného. Podotýká, že za předpokladu irelevance modifikační smlouvy tuto není možné považovat za dostatečný důkaz stran povahy prostředků na účtu manželky povinného, naopak třeba prokázat skutečný charakter prostředků na postižených účtech. Proto navrhuje, aby napadené usnesení bylo změněno tak, že se návrh manželky povinného na částečné zastavení exekuce zamítá.
3. K odvolání oprávněné se vyjádřila manželka povinného podáním ze dne 18.8.2018. Připomíná, že z obsahu listiny obsažené v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu musí soudní exekutorka vycházet. Smlouvou ze dne 24.2.2018 byl mezi povinným a jeho manželkou sjednán pro případ uzavření manželství režim oddělených jmění, uvedená smlouva byla zveřejněna v Seznamu listin dne 23.3.2018, manželství bylo uzavřeno dne 16.3.2018. Povinný a jeho manželka tudíž nemají žádný společný majetek, jejich jmění je separované. Exekvované pohledávky jsou výlučnými dluhy povinného, jež vznikly před uzavřením modifikační dohody. Zdůrazňuje, že na účtu u Raiffeisenbank se nacházejí toliko úvěrové prostředky povoleného debetu a neprobíhá na něm bankovní styk, na účet u Komerční banky je manželce povinného poukazována mzda a též cestovní náhrady, z tohoto účtu pak manželka povinného hradí pouze své výlučné závazky. Upozorňuje, že vznik společného jmění byl mezi ní a povinným vyloučen, protože jsou liché úvahy oprávněné o irelevantnosti modifikační smlouvy. Jinak by tomu bylo, kdyby byla modifikační smlouva uzavřena za trvání společného jmění, v souzené věci ovšem žádné společné jmění nikdy neexistovalo. Proto navrhuje potvrzení napadeného usnesení.
4. Odvolání oprávněné je přípustné (*a contrario* § 202 o.s.ř.), bylo podáno včas (§ 204 o.s.ř.) osobou k tomuto úkonu oprávněnou a lze jej považovat za důvodné.
5. Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací projednal podané odvolání v mezích vyplývajících z § 212 o.s.ř. a napadené usnesení přezkoumal v nařízeném odvolacím jednání podle § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř.
6. Dle § 732 o.z. vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.
7. Dle § 42 odst. 1 e.ř. před vydáním exekučního příkazu na majetek ve společném jmění manželů zjistí exekutor, zda je v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu vedeném podle notářského řádu evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o zrušení společného jmění manželů, jeho obnovení nebo zúžení jeho stávajícího rozsahu, anebo dohoda nebo rozhodnutí soudu o změně smluveného režimu nebo režimu založeného rozhodnutím soudu.

8. Dle § 42 odst. 2 e.ř. při vydání exekučního příkazu je exekutor povinen vycházet z obsahu listiny podle odstavce 1, jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého po jejím zápisu do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu nebo jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého před jejím zápisem do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu a vyslovil-li s tím souhlas oprávněný. Nelze-li zjistit z exekučního titulu nebo z listiny podle odstavce 1, že závazek vznikl po zápisu listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, má se za to, že závazek vznikl před zápisem listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.
9. Dle § 42 odst. 3 e.ř. v ostatních případech lze vydat exekuční příkaz postihující majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl zákonný režim společného jmění manželů změněn.
10. Dle § 42 odst. 4 e.ř. jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze vydat exekuční příkaz na majetek ve společném jmění manželů, lze vést exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.
11. Dle § 52 odst. 1 e.ř. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.
12. Dle § 262b odst. 1 o.s.ř. je-li výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí. O tom musí být soudem poučen.
13. Dle § 262b odst. 2 o.s.ř. výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného bude zastaven, nejsou-li na něm ani z části uloženy peněžní prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů. Není-li prokázán opak, má se za to, že peněžní prostředky na účtu manžela povinného by náležely do společného jmění manželů.
14. Aktuálně platná právní úprava procesního práva obsažená v § 42 e.ř. a v § 262b o.s.ř. se snaží ve spojení s úpravou obsaženou v § 732 o.z. najít rozumný kompromis mezi právy věřitele na straně jedné a právy nedlužného manžela povinného na straně druhé. Ve prospěch věřitele platí ustanovení, že ze společného jmění lze uspokojovat i dluhy vzniklé jen jednomu z manželů před uzavřením manželství, projevem ochrany nedlužného manžela je naopak omezení tohoto postižení jen do výše hypotetického vypořádacího podílu dlužného manžela na společném jmění. Dalším významným prvkem ochrany nedlužného manžela je možnost sepsat smlouvu o modifikaci rozsahu společného jmění a tuto nechat zaevidovat ve veřejně dostupném Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, jenž vede Notářská komora ČR podle § 35d zákona č. 358/1992 Sb. Uvedená ochrana ale není bezbřehá, nutná je jednak publikace modifikační smlouvy v seznamu vedeném Notářskou komorou ČR, jednak se účinek smlouvy vztahuje toliko na dluhy z těch závazků, jež vznikly po zveřejnění smlouvy v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu. V opačném případě by totiž byli věřitelé některého z manželů nedůvodně dotčeni na svých právech.
15. Výše uvedené zásady nachází svůj projev v exekučních řízeních vedených proti jednomu z manželů jakožto povinnému. Pokud soudní exekutor hodlá vést exekuci na majetek ve společném jmění manželů, musí nejprve nahlédnout do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu a objasnit, zda povinný a jeho manžel nemají v tomto seznamu zaevidovanou modifikační smlouvu či modifikační rozhodnutí soudu. Pokud tomu tak je, nutno posoudit, kdy vznikl závazek, z něhož plyne exekvovaný dluh. Za předpokladu vzniku závazku až po zapsání smlouvy do Seznamu listin o manželském režimu je soudní exekutor povinen modifikaci

společného jmění dle § 42 odst. 2 e.ř. reflektovat, předchází-li naopak vznik závazku zápisu modifikační smlouvy do Seznamu listin, soudní exekutor k modifikaci společného jmění nepřihlíží a exekuci provádí, jako by k modifikaci společného jmění nedošlo.

16. S ochranou majetkových práv nedlužného manžela souvisí i dikce § 42 odst. 4 e.ř., která pro případ vydobytí dluhu patřícího do společného jmění manželů nebo dluhu, pro který lze vést exekuci na majetek ve společném jmění manželů, umožňuje postihnout pohledávku nedlužného manžela z účtu u peněžního ústavu, přičemž ve smyslu § 262b odst. 2 o.s.ř. se presumuje, že na účtu se nachází prostředky tvořící, respektive které by jinak tvořily společné jmění manželů. Nedlužnému manželu je však poskytnut prostor k předložení důkazů, že prostředky na účtu u peněžního ústavu jsou jeho výlučným majetkem, resp. by byly jeho výlučným majetkem, pokud by nebyla uzavřena modifikační smlouva.
17. V souzené věci bylo prokázáno, že povinný a jeho manželka uzavřeli manželství dne 16.3.2018, dne 23.3.2018 byla do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu zapsána mezi nimi uzavřená smlouva datovaná dnem 24.2.2018, dle níž společné jmění v případě uzavření manželství vůbec nevznikne.
18. Jakkoliv nelze pochybovat, že uzavřením manželství společné jmění mezi povinným a jeho manželkou v důsledku uzavření modifikační smlouvy nevzniklo, pro účely provádění exekuce je podstatné vyřešit, zda se k této modifikaci bude přihlížet, a to s ohledem na okamžik vzniku závazků, z nichž plynou exekvované dluhy.
19. První z exekvovaných dluhů ve výši 1.874 Kč s příslušenstvím vznikl v roce 2009, druhý z exekvovaných dluhů ve výši 3.158 Kč s příslušenstvím vznikl též v roce 2009. Z právě uvedeného je tudíž zřejmé, že závazky, z nichž plynou vymáhané dluhy, vznikly několik let před tím, než byla výše specifikovaná modifikační smlouva zapsána do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu. V předmětné exekuci proto k této modifikaci nelze přihlídnout a je nutno postupovat tak, jako by zde společné jmění povinného a jeho manželky existovalo v zákonem předpokládaném rozsahu.
20. Přestože exekvované dluhy vznikly ještě před uzavřením manželství jen jednomu z manželů, pročť netvoří součást společného jmění povinného a jeho manželky, soudní exekutorka může postihnout jednak majetek, který by jinak náležel do společného jmění povinného a jeho manželky, jednak v souladu s § 42 odst. 4 e.ř. účet manželky povinného u peněžního ústavu. Míra postihu majetku jinak náležejícího do společného jmění je však ve smyslu § 732 o.z. omezena toliko na podíl, který by povinnému náležel, pokud by došlo k vypořádání společného jmění. Nejprve je proto třeba provést hypotetické vypořádání společného jmění, a až následně lze přistoupit k realizaci exekuce, přičemž tento imperativ se týká i účtu manželky u peněžního ústavu. Předpokládá se totiž, že na jejím účtu u peněžního ústavu se budou nacházet prostředky náležející, respektive jinak náležející do společného jmění. V takové situaci je přípustné poškození finančních prostředků jen do té výše, která by v návaznosti na hypotetické vypořádání společného jmění náležela dlužnému manželu, tj. povinnému. K tomu odvolací soud zdůrazňuje, že nelze-li přihlídnout ke smlouvě o modifikaci společného jmění povinného a jeho manželky při vydávání exekučních příkazů postihujících majetek, který by jinak náležel do společného jmění, nelze z existence této modifikační smlouvy ani učinit závěr, že na předmětných účtech nemohou být společné prostředky manželů jen z důvodu neexistence společného jmění, ale prostředky na účtech manželky povinného je třeba posuzovat tak jakoby modifikační smlouva neexistovala.
21. Odvolací soud proto napadené usnesení zrušil dle § 219a odst. 2 o.s.ř., neboť okresní soud v důsledku jiného právního názoru neprováděl žádné dokazování k otázce zjištění podílu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková

povinného z hypotetického vypořádání společného jmění manželů ke dni vydání exekučních příkazů postihujících účty manželky povinného, pokud by toto společné jmění skutečně existovalo. Co je součástí společného jmění je upraveno v § 709 a násl. o.z., a § 742 téhož zákona stanoví pravidla pro jeho vypořádání podle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. odvolací soud věc vrátil okresnímu soudu, aby se v dalším řízení zabýval otázkou, zda a popřípadě do jaké výše lze postihnout finanční prostředky na účtech manželky povinného u peněžních ústavů. Za tímto účelem nařídí okresní soud jednání, při němž provede potřebné dokazování.

22. O nákladech odvolacího řízení rozhodne v dalším průběhu prováděné exekuce pověřená soudní exekutorka ve zvláštním režimu (§ 88 e.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o.s.ř.).

České Budějovice, 2. října 2018

JUDr. Zdeňka Sedláková v. r.
předsedkyně senátu